

Vastaanottaja
Keski-Suomen hyvinvointialue

Muutoksenhaunallinen päätös
Valtiovarainministeriö, 5.6.2025, VN/34112/2024

LISÄSELITYSPYYNTÖ

Hämeenlinnan hallinto-oikeus varaa tilaisuuden esittää käsityksenne Valtiovarainministeriön lisälausunnosta **viimeistään 14.5.2026**. Selityksen antamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Liitteenä on kopio lisälausunnosta.

Mikäli haluatte tutustua muihin valituksenalaisen päätöksen perusteena oleviin asiakirjoihin, ottakaa yhteyttä hallinto-oikeuteen.

Asianosainen, hänen edustajansa tai avustajansa ei saa ilmoittaa sivulliselle asianosaisaseman perusteella saatuja salassapidettäviä tietoja, jotka koskevat muita kuin asianosaista itseään.

Vastaus ja mahdolliset liiteasiakirjat pyydetään toimittamaan ensisijaisesti hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköiseen asiointipalveluun <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>.

Vastauksen liitteenä lähetettävät mahdolliset liitetiedostot tulee yksilöidä nimeämällä ne tarkasti asiakirjan sisällön mukaisesti. Hallinto-oikeudelle toimitettavat sähköiset tiedostot tulee toimittaa viestin liitetiedostoina. Hallinto-oikeus ei avaa linkkejä tietoturvasyistä.

Vastauksen ja mahdollisten liiteasiakirjojen toimittaminen myös muilla yhteystiedoissa mainituilla tavoilla on mahdollista. Riittää, kun vastaus ja mahdolliset liiteasiakirjat toimitetaan hallinto-oikeudelle yhdellä tavalla.

Tätä lähetettä ja sen liitteitä ei tarvitse palauttaa.

Asiaa hallinto-oikeudessa hoitaa hallinto-oikeuden esittelijä Heidi Aalto.

Terhi Lamminaho
lainkäyttösihteeri

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA

Puhelinnumero: 029 56 42210

Faksi: 029 56 42269

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

Hyvinvointialueosasto

13.4.2026

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

hameenlinna.hao@oikeus.fi

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lisälausuntopyyntö 18.3.2026 (Diaarinumero 1743/2025)

Valtiovarainministeriön lisälausunto Keski-Suomen hyvinvointialueen lisäselvityksestä

Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa on käsiteltävänä Keski-Suomen hyvinvointialueen valitus, joka koskee valtiovarainministeriön 5.6.2025 tekemää päätöstä Keski-Suomen hyvinvointialueen oikaisuvaatimukseen hyvinvointialueiden vuoden 2025 rahoituksesta (VN/34112/2024). Hallinto-oikeus on varannut valtiovarainministeriölle tilaisuuden lisälausunnon antamiseen Keski-Suomen hyvinvointialueen hallinto-oikeudelle 16.3.2026 lähettämän lisäselvityksen johdosta. Samalla hallinto-oikeus lähetti tiedoksi Keski-Suomen hyvinvointialueen 16.12.2025 antaman selityksen. Lisälausuntoa pyydetään 15.4.2026 mennessä.

Valtiovarainministeriö viittaa asiassa aiemmin esittämäänsä ja toteaa lisäksi seuraavaa.

1. Lisäselvityksessä esitetty uusi peruste yksityisen terveydenhuollon diagnoositietojen vaikutuksesta vuoden 2025 rahoitukseen

Keski-Suomen hyvinvointialue täydentää lisäselvityksessään valitustaan koskien yksityisen terveydenhuollon diagnoosien vaikutusta asian oikeudelliseen arviointiin. Alue vaatii, että vuoden 2025 rahoituspäätöksen perusteena oleva laskelma tulee korjata niin, että myös yksityisen terveydenhuollon diagnoosien vaikutus otetaan huomioon. Rahoituspäätöstä tulee ensisijaisesti muuttaa ja toissijaisesti kumota päätös ja palauttaa asia valtiovarainministeriölle uudelleen käsiteltäväksi siten, että Keski-Suomen hyvinvointialueelle myönnetään lisärahoitusta vuodelle 2025 puuttuva määrä rahoituslaskelmien tarkistukseen perustuen. Lisäksi suoritettavalle ja maksamatta jääneelle määrälle on maksettava korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukainen vuotuinen korko.

Vaativustensa perusteena Keski-Suomen hyvinvointialue toteaa, että hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021), jäljempänä rahoituslaki, 1 §:n mukaisesti hyvinvointialueiden rahoituksen tulee perustua hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien kustannusten kattamiseen. Alkuvuodesta 2026 lausunnoilla olleessa rahoituslain muuttamista

koskevassa luonnoksessa hallituksen esitykseksi oli esitetty laskelmia yksityisen terveydenhuollon diagnoositietojen vaikutuksesta vuoden 2026 rahoituksen tasoon. Alueen mukaan on pidettävä hallinnon oikeusperiaatteiden vastaisena, että osalle hyvinvointialueista rahoitusta on tästä syystä tosiasiallisesti jaettu liikaa ja osalle liian vähän. Hyvinvointialueet on asetettu rahoituslaskemissa epäyhdenvertaiseen asemaan sen perusteella, kuinka paljon alueella on käytetty yksityisesti järjestettyjä terveydenhuollon palveluja.

Valtiovarainministeriö toteaa, että Keski-Suomen hyvinvointialue vetoaa vastineessaan valitusajan jo kuluttua vielä uuteen perusteeseen, jonka vuoksi se katsoo vuoden 2025 rahoitusta koskevan päätöksen olevan lainvastainen sekä vaatii päätöksen kumoamista. Alue vetoaa siihen, että vuoden 2025 rahoituslaskelmissa on mukana yksityisen terveydenhuollon diagnoositietoja, joita ei rahoituslain mukaan tulisi ottaa huomioon rahoituksessa.

Kyseessä on valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan sellainen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 41 §:ssä tarkoitettu uusi vaatimus, jota ei tule enää ottaa käsiteltäväksi. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan valitusajan päättymisen jälkeen uuden vaatimuksen saa esittää vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai valitusajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan. Pykälän 2 momentin mukaan valitusajan päättymisen jälkeen valittaja saa esittää uusia perusteluja vaatimuksensa tueksi, jollei asia sen johdosta muutu toiseksi.

Mikäli hallinto-oikeus kuitenkin päättää tutkia vaatimuksen, valtiovarainministeriö toteaa, että voimassa olevan rahoituslain mukaan myös yksityisestä terveydenhuollosta hoitoilmoitusrekisteriin toimitetut diagnoositiedot otetaan mukaan rahoituksen perusteena.

Edellä mainitun luonnos rahoituslain muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä on ollut lausuntokierroksella¹ alkuvuodesta ja esitys on tarkoitus antaa eduskunnan käsiteltäväksi keväätistuntokaudella 2026. Lakimuutokset tulisivat voimaan vuoden 2027 alusta. Esityksessä on tarkoitus muun ohella ehdottaa lakisääteistä päivitystä rahoituslain 14 §:ssä ja lain liitteessä säädettyihin sosiaali- ja terveydenhuollon tarvetekijöihin. Päivityksen yhteydessä on tarpeen ottaa kantaa myös siihen, tulisiko yksityisen terveydenhuollon diagnoosien huomioon ottamista rahoituksessa jatkossa rajoittaa.

Alueen lisäselvityksen liitteenä 1 olevassa valtiovarainministeriön diasarjassa sekä vastaavasti liitteenä 2 olevassa, edellä mainitussa hallituksen esityksen luonnoksessa (s. 13) esitetään vaikutusarviolaskelma siitä, mitä yksityisten diagnoosien täysimääräinen huomioon ottaminen tai toisaalta osittainen rajaaminen vaikuttaisi aluekohtaiseen rahoitukseen. Koska vuoden 2027

¹ Linkki luonnokseen hallituksen esityksestä Lausuntopalvelussa:
<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=b9e8a4b3-367f-47c0-9509-98d9adbdd7d5>

rahoituksen perusteena olevat, vuoden 2024 diagnoositietoihin perustuvat tarvekertoimet saatiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL) vasta maaliskuussa 2026, ovat lausuntokierroksella esitetyt vaikutusarviot vielä vuoden 2026 rahoituksen tasolla. Laskelmissa on kuitenkin voitu jo ottaa huomioon esimerkiksi vuodesta 2027 päivitettäväksi ehdotetun uuden tarvemallin mukaiset tarvetekijät regressiokertoimineen. Laskelma ei siten kuvaa yksityisten diagnoosien vaikutusta rahoitukseen voimassa olevan lain mukaisesti.

Kevään lausuntokierroksella ehdotettu yksityisen terveydenhuollon diagnoositietojen huomioon ottamisen osittainen rajaaminen sai sekä kannatusta että sitä myös vastustettiin.² Koska hallituksen esitys on vasta menossa eduskunnan käsiteltäväksi, vielä ei ole varmuutta, millaisena ehdotukset lopulta toteutuvat. Valtiovarainministeriö korostaa, että joka tapauksessa lakimuutokset koskisivat rahoitusta vuodesta 2027. Ehdotuksella ei siten ole vaikutusta siihen, onko päätös Keski-Suomen hyvinvointialueen rahoituksesta vuodelle 2025 lainmukainen.

2. Huomioita Keski-Suomen hyvinvointialueen selityksessä todetusta

2.1 Diagnoositietojen toimittamisen määräaika koskeva päätöksenteko

Keski-Suomen hyvinvointialue esittää vastineessaan lisäperusteluita sille, miksi se katsoo hyvinvointialueiden vuoden 2025 rahoituksen perustuvan virheellisiin tietoihin erityisesti alueiden THL:lle toimittamien diagnoositietojen osalta. Alue vetoaa edelleen myös siihen, että THL ei ole tehnyt erillistä hallintopäätöstä tiedonkeruiden laajentamisesta ja diagnoositietojen toimittamista koskevasta määräajasta, vaikka Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 5 c §:n 2 momentin mukaan THL:n tulisi tehdä tiedonkeruista erillinen päätös, josta on säädetty oikaisuvaatimus- ja valitusoikeus. Lisäksi alueen mukaan on epäselvää, mihin valtiovarainministeriö perustaa väitteensä siitä, että Varsinais-Suomen hyvinvointialue olisi toimittanut korjauksensa vuoden 2022 diagnoositietoihin määräajassa.

Valtiovarainministeriö viittaa hallinto-oikeudelle aiemmin antamaansa lausuntoon ja haluaa lisäksi tarkentaa diagnoositietojen toimittamisen määräajoista valtiovarainministeriön aiemmassa lausunnossa käytettyjä käsitteitä ja selvitystä seuraavasti.

Diagnoosi- ja muiden tietojen toimittamiselle THL:n hoitoilmoitusrekisteriin on vuosittainen määräaika: kunkin kalenterivuoden osalta tiedot on toimitettava viimeistään seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Siten hyvinvointialueen oli tullut toimittaa vuoden 2022 hoitoilmoitustiedot Hilmo-

² Saadut lausunnot ja lausuntoyhteenveto verkkosivuilla kohdassa Asiakirjat:
<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM052:00/2025>

rekisteriin viimeistään 28.2.2023 (ks. ”Tietojen toimittaminen”, sivulla 122 tuolloin voimassa olleessa vuoden 2020 Hilmo-oppaassa, hallinto-oikeudelle aiemmin toimitettu VM:n lausunnon liite 8). Määräaika tietojen toimittamiselle on ollut vastaava vuodesta 2017. Tarvekerrointen laskennan pohjana olevien Hilmo-tietojen ”jäädystyspäivämäärä” ei ole siten Hilmo-tietojen toimittamista koskeva määräaika. Vuoden 2025 rahoituksen tarvekerroinlaskennan osalta vuoden 2022 Hilmo-tiedoille jäädystyspäivämäärä oli 31.5.2024.

Laissa tai muissakaan normeissa ei säädetä siitä, milloin tiedot THL:ssa tehtävää tarvekerroinlaskentaa varten poimitaan eri rekistereistä, joten THL voi lähtökohtaisesti valita poiminta-ajankohdat. Nyt kyseessä oleva ajankohta 31.5.2024 oli valittu niin, että laskenta ehditään vielä tehdä ajallaan vuoden 2025 rahoituksen perusteena olevien tarvekertoimien osalta. Tiedot poimittiin 15 kuukautta niiden toimittamisen määräajan jälkeen, jolloin voitiin olettaa, että tietojen määräajasta myöhästynytkin korjaaminen ja täydentäminen (hyvinvointialueuudistuksen toteutumisesta vuonna 2023 huolimatta) olisi jo olennaisilta osin ehditty tehdä. Tätä myöhäisempi poiminta-aika ei käytännössä olisi ollut laskennan tuottamisen vaatiman ajan ja toisaalta laissa laskelmissa käytettävän rekisteriaineiston tuoreudelle asetettujen vaatimusten puitteissa mahdollinen. Rahoituspäätöksen tekemiseen liittyviä aikatauluja on selvitetty tarkemmin valtiovarainministeriön aiemmassa lausunnossa (s. 6).

Tarvekertoimen laskemisen eri työvaiheet, mukaan lukien tietojen poimiminen laskentaa varten eri rekistereistä, ovat luonteeltaan sellaista tosiasiallista hallintotoimintaa, josta ei tule tehdä hallintopäätöksiä. Tietojen poiminta-aika on ollut tasapuolisesti kaikkien alueiden selvitettävissä THL:n verkkosivuilla. THL on lisäksi tiedottanut mm. hoitoilmoitusrekisterin aineiston poiminta-aikaan suunnitelluista muutoksista kaikkia hyvinvointialueita suoraan.

Valtiovarainministeriö toteaa, että asiassa aiemmin saadun selvityksen perusteella jäädystyspäivämäärää on sovellettu kaikkien alueiden osalta yhdenvertaisesti, eikä sen jälkeen rekisteriin tulleita tietojen korjauksia tai täydennyksiä ole otettu huomioon rahoitukseen vaikuttavien tarvekertoimien laskennassa. Keski-Suomen hyvinvointialueen viittaamat Varsinais-Suomen hyvinvointialueen diagnoositiedot ovat olleet mukana hoitoilmoitusrekisteristä em. jäädystyspäivämääränä poimitussa aineistossa.

Lähtökohtana on, että rekisteriin päätyneet puutteelliset tai väärät tiedot korjataan ja täydennetään mahdollisuuksien mukaan rekisteriin ennen edellä mainittua vuosittaista tiedonkeruun määräaika, jotta rekisteritiedot olisivat mahdollisimman pian tuon ajanhetken jälkeen riittävän laadukkaita käyttötarkoituksiinsa. THL tarkistaa rekisterinpitäjänä osaltaan tietojen laatua eri tavoin sekä niiden saapuessa THL:ään että niiden käsittelyn eri vaiheissa. Hyvinvointialueet vastaavat kuitenkin toimittamiensa tietojen täydellisyydestä ja virheettömyydestä – myös silloin, kun ne käyttävät tietojen toimittamiseen alihankkijaa.

2.2 Rahoituspäätöksen muuttaminen ja tietojen korjaaminen

Keski-Suomen hyvinvointialue vetoaa selityksessään edelleen myös siihen, että rahoituslain 27 §:n mukainen saamatta jääneen etuuden suorittamisvelvollisuutta koskeva menettely kattaisi tilanteet, joissa hyvinvointialueelta on jäänyt saamatta sille kuuluvaa rahoitusta sen vuoksi, että tietoja ei ole ollut saatavilla päätöksentekohetkellä.

Valtiovarainministeriö toteaa, että rahoituslain 27 §:ää sovelletaan sananmukaisesti ainoastaan tilanteessa, jossa alueella on jäänyt saamatta rahoitusta, joka lain mukaan olisi sille kuulunut. Nyt kyseessä olevassa tilanteessa rahoituspäätös on rahoituslain mukainen, koska se perustuu niihin tietoihin, jotka vuonna 2025 on tullut ottaa rahoituksen perusteeksi.

Rahoituksen pohjana olevien tietojen toimittamisen ja tarkistamisen sekä tiedoissa olevien virheiden korjaamisen prosessien tulisi olla mahdollisimman selkeitä ja läpinäkyviä. Tietojen korjaamisen edellytysten tulee myös olla oikeudellisesti selviä, koska virheessä voi olla kyse merkittävästi alueiden rahoitukseen vaikuttavasta asiasta. Tässä tarkoituksessa valtiovarainministeriössä on valmisteltu tietopohjassa havaittujen virheiden korjaamista koskevan sääntelyn täydentämistä rahoituslakiin. Sääntely koskisi THL:n tehtävää tarkistaa kunkin vuoden palvelutarvekertoimien laskemisen yhteydessä tietopohjan luotettavuutta sekä oikeutta korjata laskentaa varten poimituissa rekisteritiedoissa havaittuja selviä virheitä (rahoituslain 14 § 3 mom.). Lisäksi valtiovarainministeriö voisi korjata rahoituslaskelmiin ja rahoituspäätöksiin selviä rekisteritietojen virheitä, joilla olisi merkittävä vaikutus yhden tai useamman alueen rahoitukseen (26 a § uusi 2 mom.). Ehdotukset tarvittavista lakimuutoksista sisältyvät edellä mainittuun alkuvuodesta 2026 lausunnoilla olleeseen lakiesitykseen rahoituslain muuttamisesta.³ Sääntelyn olisi tarkoitus tulla voimaan siten, että niitä sovellettaisiin vuoden 2027 rahoituksesta lukien.

2.3 Palvelutarpeen laskenta rahoitusmallissa ja tietojen toimittamisen ohjeistus

Keski-Suomen hyvinvointialue tuo selityksessään edelleen esille sitä, miten rahoitusmallissa muista tietolähteistä huomioon otettavat diagnoositiedot eivät täysin korjaa hoitoilmoitusrekisteriin sisältyvien diagnoositietojen puutteellisuutta.

Valtiovarainministeriö viittaa rahoitusmallin toimintaperiaatteiden osalta THL:n 5.11.2026 julkaisemaan vastineeseen Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen

³ Linkki luonnokseen hallituksen esityksestä Lausuntopalvelussa:
<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=b9e8a4b3-367f-47c0-9509-98d9adbdd7d5>

hyvinvointialueiden selvitykseen hyvinvointialueiden rahoitusmallin toimivuudesta⁴ sekä THL:n 6.3.2026 julkaisemaan vastineeseen Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen hyvinvointialueiden sote-rahoitusmuistiosta ja oikaisuun joistakin sen virhetulkinnoista⁵.

Valtiovarainministeriö toteaa, että aiemmassa lausunnossa esille tuodussa rahoitusmalliin liittyvän tietopohjan luotettavuuden kehittämiseksi on tiivistetty yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Yhteistä tilannekuvaa muodostaa ja THL:n kehittämistyön etenemistä seuraa viikoittain kokoontuva valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja THL:n edustajista koostuva rahoituksen tarvemallia vakauttava ryhmä. Lisäksi marraskuussa 2025 on asetettu sote-tarvemallin kehittämisen ja ylläpidon tuen ohjaus- ja asiantuntijaryhmät.⁶

Valtiovarainministeriö asetti myös marraskuussa 2025 selvityshenkilöiksi professori Ulla-Mari Kinnusen ja professori Tomi Voutilaisen selvittämään diagnoositietojen kirjaamista ja keräämistä rahoitusmallin laskentaa varten. Selvityksen tarkoituksena oli kuvata diagnoositietojen kirjaamisen ohjeistus ja toteutus, tietojärjestelmien vaikutus virheisiin, hyvinvointialueiden ja THL:n laadunvarmistus sekä aineiston yhdistäminen tarvekertoimen laskentaa varten. Lisäksi tarkoituksena oli arvioida prosessin toimivuus, tunnistaa sen haavoittuvuudet ja esittää konkreettiset parannustoimet tietojen laadun ja kattavuuden vahvistamiseksi. Selvityshenkilöiden raportti julkaistiin 19.3.2026.⁷ Parhaillaan ministeriöissä arvioidaan raportissa todettuja kehittämisehdotuksia ja valmistellaan tiekarttaa niiden toteuttamiseksi.

Valtiovarainministeriön toteaa lopuksi, että valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan hyvinvointialue tuo selityksessään esille runsaasti sellaisia näkökohtia, jotka ovat relevantteja rahoitusmalliin sisältyvän tarvemallin ja sen pohjana olevan tietopohjan luotettavuuden jatkokehittämisessä. Valtiovarainministeriö korostaa kuitenkin, että sen tulee päättää alueiden rahoituksesta kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan alueen selvityksessä esitetty osaltaan vahvistaa sitä tosiseikkaa, että

⁴ THL:n vastine 5.11.2025 Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen hyvinvointialueiden selvitykseen hyvinvointialueiden rahoitusmallin toimivuudesta

<https://thl.fi/documents/155392151/249884885/THL%20vastine%20Konsta%20Lavaste.pdf/7d6dcb50-ce50-0cb2-0989-36e2e84407d6?t=1762364643099>

⁵ THL:n vastine 6.3.2026 Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen hyvinvointialueiden sote-rahoitusmuistioon ja oikaisu joihinkin sen virhetulkintoihin.

https://thl.fi/documents/155392151/257248989/THL_vastine_06032026.pdf/f3433ab3-46a8-a4d8-f98c-7f11df3fc8eb?t=1772793476538

⁶ Sote-tarvemallin kehittämisen ja ylläpidon tuen ohjaus- ja asiantuntijaryhmän hankesivut:

<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM178:00/2025> . Asettamis päätös kohdassa Asiakirjat.

⁷ Diagnoositietojen kirjaaminen ja kerääminen osana julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusmallin tietopohjaa. Voutilainen, Tomi ja Kinnunen, Ulla-Mari. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2026:9.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-187-4>

rahoituksen määräytymisperusteiden tulee olla selkeitä. Valtiovarainministeriö viittaa tältäkin osin aiemmin antamaansa lausuntoon.

Osastopäällikkö, ylijhtaja

Ville-Veikko Ahonen

Hallitusneuvos

Eeva Mäenpää

VN/24846/2025-VM-7

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: